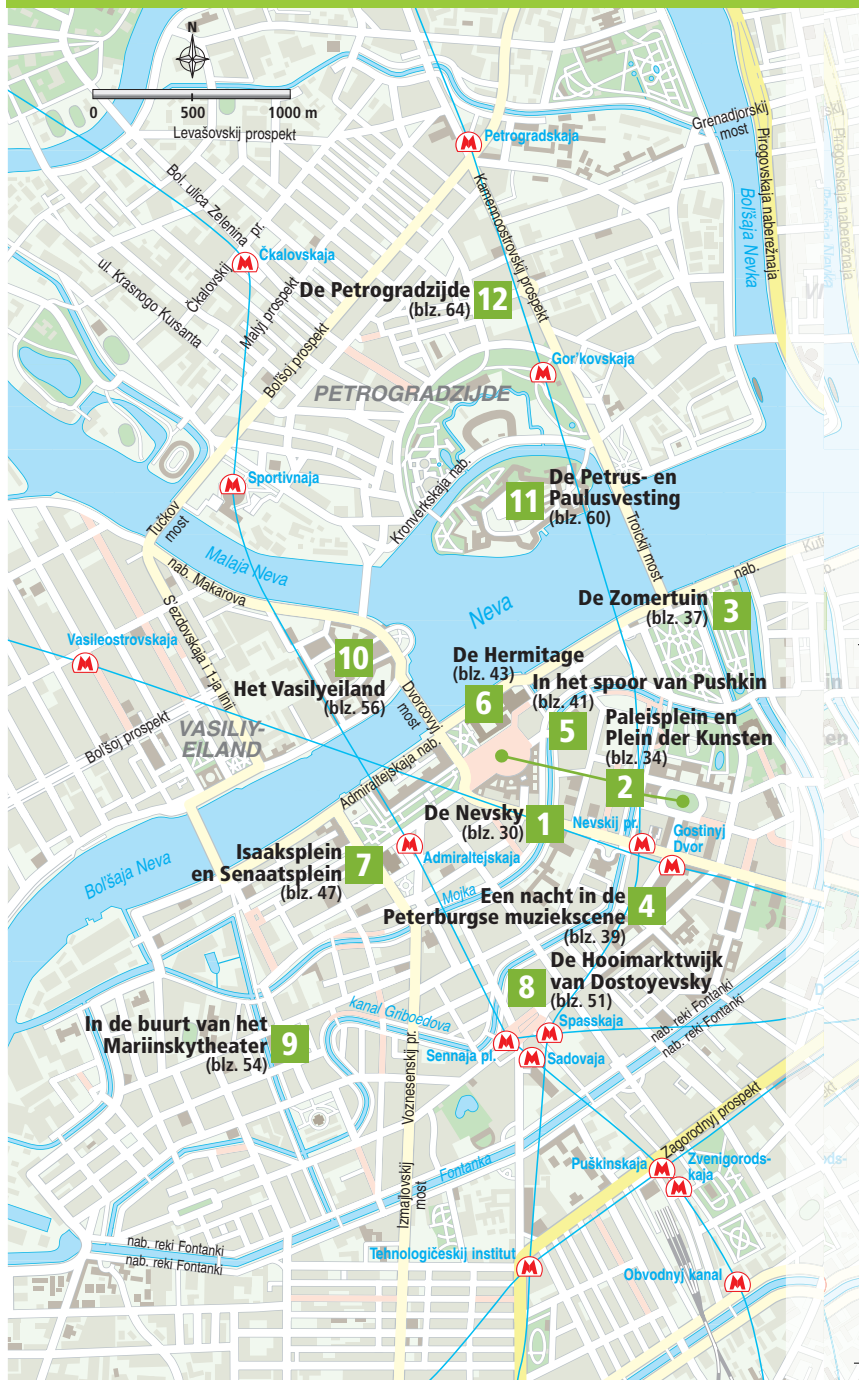

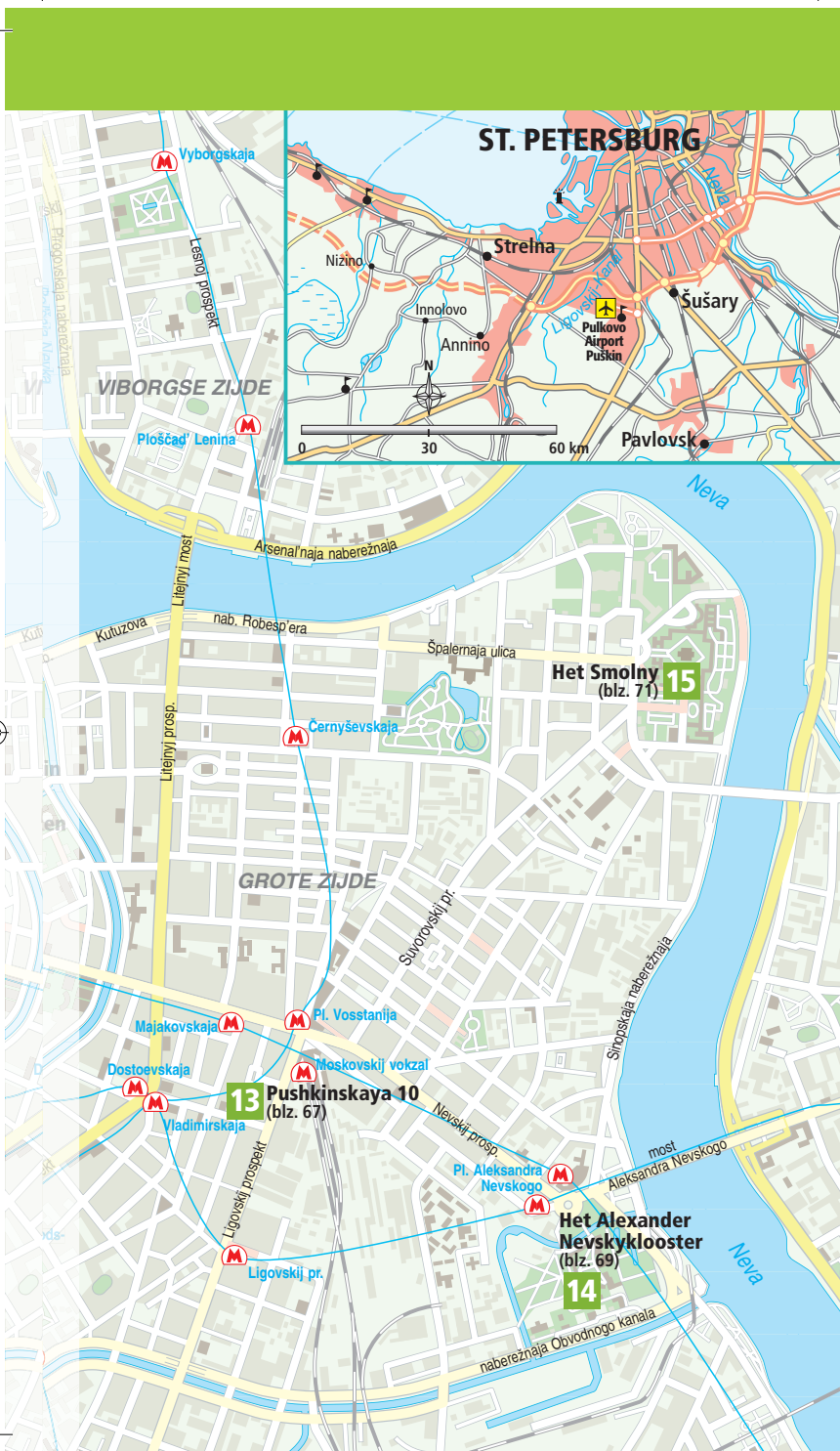
ANWBEXTRA

St.-Petersburg

De 15 hoogtepunten in een oogopslag

Welkom

Dobro pozhalovat	6
Ter oriëntatie	8
Kennismaking, St.-Petersburg in cijfers	10
Geschiedenis, heden, toekomst	16
Praktische informatie	18

De 15 hoogtepunten

- 1 Flaneren op het ritme van de stad – de Nevsky** 30
Over de Nevsky, de haast 5 km lange hoofdstraat van de stad, is het heerlijk flaneren.
- 2 Bouwkunst van Carlo Rossi – Paleisplein en Plein der Kunsten** 34
St.-Petersburg is het werk van verschillende grote bouwmeesters. Deze twee pleinen van de geniale architect Rossi kennen hun gelijke niet.
- 3 In het oudste park van de stad – de Zomertuin** 37
Pushkin hield al van de nostalgische charme van dit park.
- 4 Clubbing – een nacht in de St.-Peterburgse muzieksce­ne** 39
In de straten rond de Gostiny dvor kunt u te voet van club naar club 'hoppen'.
- 5 Pushkin – in het spoor van de nationale dichter van Rusland** 41
In het Literatuurcafé en de laatste woning van de dichter – nu een museum – waant u zich terug in de tijd van Pushkin.
- 6 In de tempel van de kunst – de Hermitage** 43
Misschien wel het grootste museum ter wereld, en een must van iedere reis naar St.-Peterburg.
- 7 Een keizerlijk ensemble – Isaaksplein en Senaatsplein** 47
Een van de grootste koepelgebouwen ter wereld, legendarische hotels en de 'bronzen ruiter'.
- 8 Op zoek naar de helden van Dostoyevsky – in de Hooimarktwijk** 51
Achter mooie paleizen wacht een heel ander St.-Petersburg.
- 9 In de ban van muziek – in de buurt van het Mariinskytheater** 54
Het beste muziektheater van het land is een grote ster aan de Russische opera- en ballethemel.
- 10 Eiland van wetenschap en cultuur – het Vasilyeiland** 56
Hier ontstond tijdens het bewind van Peter de Grote het wetenschapscentrum van de stad.
- 11 Peters bolwerk tegen de Zweden – de Petrus- en Paulusvesting** 60
Nu zijn hier een vestingmuseum, de kathedraal met de hoogste klokkentoren van de stad en de graven van de Romanovs.

12 Jonge modescene, oude filmstudio's – de Petrogradzijde	65
Hier komen modeliefhebbers aan hun trekken.	
13 Autonomo0 cultuurcentrum – Pushkinskaya 10	67
Een culturele revolutie op een binnenhof.	
14 Dicht bij het Russische geloof – het Alexander Nevskyklooster	69
Aan het begin van de 18e eeuw werd het oudste klooster van de stad gesticht. Nu is het een van de drie belangrijkste van Rusland.	
15 Macht en Kerk – het Smolny	71
Klooster, meisjespensionaat en zetel van de eerste sovjetregering.	
Nog meer St.-Petersburg	
Bruggen en monumenten	74
Gebouwen, pleinen en straten	75
Musea	78
Excursies	
De eilanden in het noorden van de stad	82
Peterhof	83
Pavlovsk	83
Tsarskoye Selo	84
Gatchina	85
Repino	85

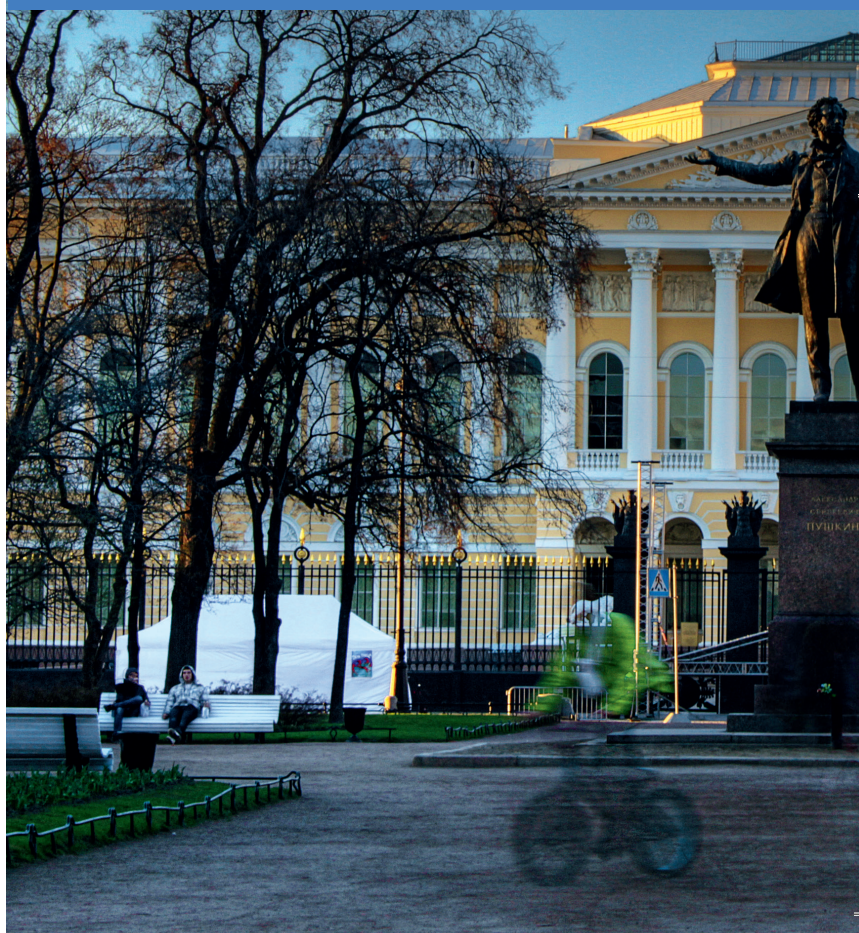
Te gast in St.-Petersburg

Overnachten	88
Eten en drinken	92
Winkelen	100
Uitgaan	106

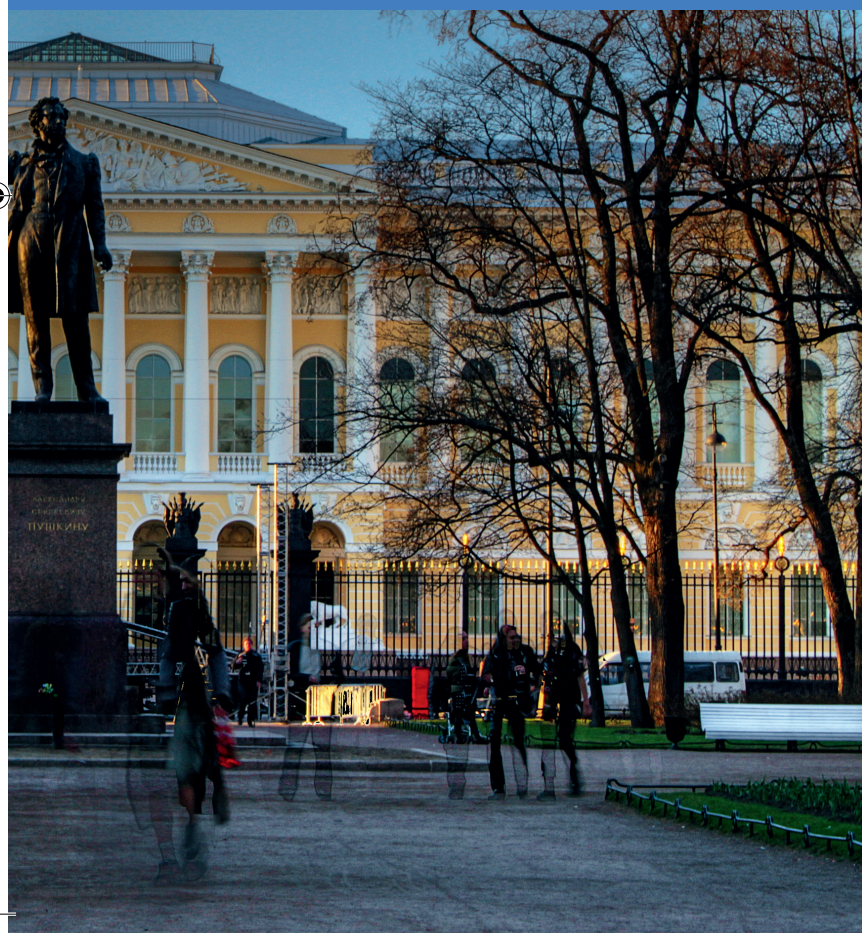
Toeristische woordenlijst	114
Culinaire woordenlijst	116
Register	118
Notities	122
Colofon	126
Paklijst	127

► Deze symbolen verwijzen naar de grote stadsplattegrond

Dobro pozhalovat – Welkom

Erg gezellig is het Plein der Kunsten niet, maar het laat St.-Petersburg van zijn mooiste kant zien. Hier vindt u alle vormen van cultuur die deze stad te bieden heeft bij elkaar. In het Michaëlsplein zit het Russisch Museum, waar u Russische kunst kunt bekijken. In het midden van het plein staat een beeld van de dichter Alexander Pushkin, die met zijn hand naar het Mikhailovskytheater, het operahuis, wijst, tegenover de Shostakovich-Philharmonie, waar de beste musici van Rusland hebben opgetreden. Het hele jaar door trekt dit plein Peterburgers aan.

Ter oriëntatie

De tweede grote stad van Rusland ligt aan de monding van de **Neva** in de Finse Golf en wordt door water omringd. De Neva is maar 74 km lang, en 28 km daarvan liggen in het St.-Petersburgse stadsgebied. St.-Petersburg bestaat uit 18 stadsdistricten. De vroegere voorsteden zoals **Peterhof**, **Lomonosov**, **Pavlovsk**, **Tsarskoye Selo** enzovoorts horen tegenwoordig bij de stad. Ieder district wordt door een 'Administratsya' bestuurd, waarvan de voorzitter burgemeester genoemd wordt.

De Neva verdeelt de stad in wijken. De **Grote Zijde** is het eigenlijke centrum van St.-Petersburg met de grote as van de Nevsky prospekt. Hier bevinden zich de meeste kerken, theaters, musea, luxehotels en winkels. Aan de overkant ligt het **Vasilyeiland**, het historische wetenschapscentrum van de stad met een paar musea. Op de **Petrogradzijde** liggen de Petrus- en Paulusvesting en het museumhuisje van Peter de Grote. Het centrum van St.-Petersburg kunt u goed te voet verkennen, de buurten daarbuiten zijn prima met de metro en de bus te bereiken.

Grote Zijde ► D-M 4-8

St.-Petersburg is een stad van eilanden. Alleen het deel dat het centrum van de stad uitmaakt ligt op het vasteland. Aan de Neva ligt de Admiraliteit, waarvan de gouden spits als oriëntatiepunt overal goed zichtbaar is. Hier beginnen de drie lange straten, die straalsgewijs de Grote Zijde doorsnijden: **Nevsky prospekt**, **Gorokhovaya ulitsa** en **Voznesensky prospekt**.

Deze straten kruisen de drie kanalen die door dit stadsdeel lopen: **Moyka**, **Griboyedova** en **Fontanka**. Het Fon-

tankanaal vormde tot de 19e eeuw de grens van de stad, daarna breidde de stad zich voorbij deze grens uit. Naast de Hermitage, het Russisch Museum, en andere musea en bezienswaardigheden (zoals het Smolny en het Alexander Nevskyklooster) zijn op de Grote Zijde ook het Mariinskytheater, de Philharmonie en het Mikhailovskiytheater publiekstrekkingen.

Petrogradzijde ► D-H 2-4

De **Troitskybrug** (Troitsky most) verbindt de Grote Zijde met de eilanden van de Petrogradzijde. Dit is het oudste stadsdeel van St.-Petersburg. Hier begon in 1703 de bouw van de Petrus- en Paulusvesting (op het Hazeneiland) en van het houten huis van Peter de Grote. Daartussen ontstond op het **Troitskayaplein** (Troitskaya ploschad) het handelcentrum van de stad. Met de verplaatsing van het centrum vanaf het midden van de 18e eeuw naar de Grote Zijde verloor dit stadsdeel aan betekenis, en het werd na een brand niet meer opgebouwd. Maar aan het eind van de 19e eeuw werden aan de **Bolshoy** en de **Kamennooostrovsky prospekt** woonblokken met verschillende verdiepingen gebouwd. Hier is nu een levendige wijk met veel kleine cafés, restaurants en een keur aan modewinkels ontstaan.

De Petrogradzijde ligt op een eiland dat door twee armen van de Neva wordt omsloten, de Grote en de Kleine Nevka. Een smalle arm van de Neva scheidt het Petrogradeiland van het **Apothekerseiland** (Aptekarsky ostrov, ► E-H 1/2) met de 12 ha grote Botanische Tuin. In het westen scheidt een andere rivierarm het eiland **Petrovsky**

(Petrovsky ostrov, ► C-F 2-4) van het Petrogradeiland. Een deel van dit eiland is een industriegebied, op een ander stuk bevinden zich een stadion en een park. De mooiste eilanden liggen in het noorden: het **Kruis-** (Krestovskiy ostrov, ► B-E 1/2), **Steen-** (Kamenny ostrov, ► E/F 1/2) en het **Yelagineiland** (ostrov Elagin, ► C-E 1/2).

Vasilyeiland of Vasilevskyeiland ► B-F 3-7

Het Vasilyeiland (Vasilevskiy ostrov) kunt u vanaf de Hermitage makkelijk bereiken over de **Paleisbrug** (Dvortsovy most) of de **Luitenant-Schmidt-Brug**, die iets verder naar het westen ligt. Bij de stichting van de stad schonk Peter de Grote dit eiland aan zijn vriend Alexander Menshikov, die hier aan de oever het eerste stenen huis liet bouwen. Aan de loop van de straten in dit deel van de stad is zeer goed te zien dat St.-Petersburg op de tekentafel is ontstaan. Drie prospecten lopen van het oosten naar het westen naar

de Finse Golf, en loodrecht daarop lopen genummerde straten die hier 'lijnen' heten. Het Vasilyeiland is het **cultuur- en wetenschapscentrum** van de stad. Hier bevinden zich de universiteit, de academie van wetenschappen, de kunstacademie, het observatorium, het mijninstituut, het literatuurinstituut en de beurs. Daarnaast is in het oosten van het eiland tussen deze wetenschapsgebouwen ook de Kunstkamer een bezoek waard. De bewoners van het Vasilyeiland zijn er trots op hier te wonen. Zij zeggen dat je hier het beste merkt dat St.-Petersburg een stad aan zee is.

Viborgse Zijde

Op de rechteroever van de Neva, op het vasteland, ligt het Viborgse stadsdeel, ook Viborgse Zijde genoemd. Vanaf de Grote Zijde komt u hier over de **Liteynybrug** (► J 4) en aan de overkant staat meteen het Finland Station. Op de Piskarevbegraafplaats na zijn hier niet veel bezienswaardigheden.

Veel metrostations zijn prachtig om te zien – en een bezienswaardigheid op zichzelf

Kennismaking, St.-Petersburg in cijfers

Stad aan het water

De stad lijkt uit het water geboren te zijn. In het water van de Neva, haar zijarmen en kanalen, weerspiegelen de façades van de paleizen. 'Venetië van het Noorden' wordt deze stad genoemd, die 70 jaar lang Leningrad heette. Maar St.-Petersburg is vergeleken met het haast vergeten Leningrad wezenlijk veranderd. Het is nu een samenstelling van Europese steden met Russische kleuraccenten en het is de mooiste stad van Rusland. Maar St.-Petersburg is ook de 'stenen stad van roem en van ongeluk', zoals de grote dichteres Anna Akhmatova over haar geboortestad schreef. Pracht en ellende liggen dicht bij elkaar in de voormalige hoofdstad van het Russische rijk. Eigenlijk is de hele stad een museum, in ieder geval is zij een architectonisch

totaalkunstwerk, en het is daarom niet verwonderlijk dat de binnenstad al lang op de UNESCO-Werelderfgoedlijst staat. De hoeveelheid gebouwen, monumenten en musea zorgt voor een vol dagprogramma. Toeristen komen overal het historische St.-Petersburg tegen. Geen oorlog, geen brand heeft het kunnen verwoesten, zelfs de 900 dagen lange blokkade door de Duitse troepen in de Tweede Wereldoorlog niet. Monumenten uit de 18e, 19e en ook uit de 20e eeuw zijn vanwege het 300-jarig bestaan van de stad in 2003 aan de buitenkant opgeknapt en staan er weer mooi bij in het wit, geel, blauw, groen en rose.

Veel namen – één stad

Toen Peter de Grote in 1703 zijn nieuwe hoofdstad ontwierp, heette deze

Men noemt de stad 'Venetië van het Noorden' – vanwege de vele waterwegen

'Sankt-Pieter-Burgh', naar het Nederlandse St.-Pietersburg. Snel hierna werd de naam vereenvoudigd tot het Duitse 'Sankt Peterburg'. Toen Rusland in 1914 in oorlog raakte met Duitsland, werd het Duitse 'burg' veranderd in het Russische 'grad' (van *gorod*, 'stad'). Zo heette de stad tien jaar 'Petrograd', en na Lenins dood in 1924 werd deze naam veranderd in Leningrad. Maar de bewoners bleven hun stad liefkozend 'Piter' noemen. Na de omwenteling in 1991 kreeg St.-Petersburg weer zijn oude naam terug.

'Venster naar het westen'

De stad werd naar het plan van Peter de Grote aan de monding van de Neva door duizenden dwangarbeiders gebouwd. De tsaar wilde een 'Venster naar het Westen' openen. Het gebied waarover St.-Petersburg zich nu uitstrekt, bestond in het begin alleen uit moerassen, bossen en verlatenheid. Het overwinnen van het natuurgeweld door kunst! – Peter de Grote wilde laten zien dat zo iets in Rusland net zo goed mogelijk was als in Frankrijk. De tsaar wilde de weg wijzen naar een nieuwe tijd en brak bewust met de bestaande tradities. Huizen werden niet langer van hout maar van steen gebouwd, kaarsrechte straten, de prospecten, moesten de stad doorkruisen en de architecten kwamen uit Italië.

Architectuur van de stad

Peter de Grote liet voornamelijk overheidsgebouwen neerzetten, pas onder zijn dochter Elizabeth werd geld vrijgemaakt voor kerken en paleizen. Het stedenbouwkundige plan van de tsaar liet genoeg ruimte voor barokke pracht en overvloed. De pronkzuchtige architectuur moest de grootsheid van het land weerspiegelen. Onder Catharina de Grote begon een grote bouwactiviteit. Zij haalde veel verschillende ar-

chitecten naar het hof, maar het classicisme van Quarenghi sprak haar het meest aan. Zijn belangrijkste werken waren het Alexanderpaleis in Tsarskoye Selo en het Hermitage-theater. Catharina hield een kritische kijk op haar 'bouwwoede'. In een brief aan haar kunstadviseur en vriend Baron Friedrich Melchior van Grimm heeft zij geschreven: 'Het bouwen is een duivelse zaak; het verslindt geld, en hoe meer men bouwt, des te meer men bouwen wil. Het is een ziekte zoals drankzucht en ook een soort gewoonte.'

De Russische literatuur

In 1799 werd Alexander Pushkin geboren. Weliswaar in Moskou, maar St.-Petersburg zou zijn stad worden. De stad was een eeuw oud. Een klein deel van de bevolking had rijkdom, bezit en macht veroverd. Het tijdperk van Alexander I begon. Monumentaliteit werd nu vervangen door eenvoud, strengheid en helderheid. Pushkins leven viel samen met de eeuw van het classicisme in de architectuur.

Met Pushkin, de grote, romantische, klassieke schrijver van de Russische literatuur, die in St.-Petersburg nog steeds zeer vereerd wordt, begon ook de literaire bloei van de stad, die verder ging met Dostoyevsky en Gogol, Akhmatova en Brodsky. Op enige uitzonderingen na leefden alle beroemde Russische schrijvers in en om St.-Petersburg en brachten ons een rijke Petersburgmythe. In deze 'spookachtige en merkwaardige stad' (Dostoyevsky) wandelden en wandelen ook vandaag nog levende mensen en bedachte figuren samen door de straten. De dichters en hun schepselen: Pushkin en Herman, Gogol en Khlestakov, Goncharov en Oblomov, Dostoyevsky en Ras-kolnikov, Tolstoj en Anna Karenina. De Russische literatuur heeft de werkelijkheid inmiddels als het ware ingehaald,

Kennismaking, St.-Petersburg in cijfers

fictie en realiteit zijn niet meer te scheiden. St.-Petersburg verbindt de herinnering van woord en steen.

De nieuwe wijken

Toen Dostoyevsky over de 'vernederden en beledigden' schreef, waren in de stad buurten ontstaan vol armoe. In de schaduw van pronkarchitectuur, prachtige straten en majesteitelijke pleinen groeiden grauwe wijken met smalle stegen, huurkazernes en donkere binnenhoven. Aan het einde van de 19e eeuw voltrok zich een architectonische en culturele verandering. De uit het westen afkomstige Jugendstil, *Stil modern*, veranderde het straatbeeld aan de Petrogradzijde, die nu een museum van Jugendstil lijkt. Hier bouwden de nieuwe welgestelde burgers hun woningen, voordat zij samen met de adel voorgoed uit het land werden verdreven.

De stad van de Revolutie

Leningrad werd in de sovjetijd trots de 'Wieg van de Revolutie' genoemd. De Revolutie speelde zich dan ook in de straten van de stad af. In het Smolny-instituut voor adellijke meisjes kwam de leiding van de Bolsheviki bijeen, Lenin arriveerde op het Finland Station en hield daar zijn beroemde rede op het plein, dat nog steeds het Leningplein heet, de pantserkruiser Aurora gaf het sein voor de opstand van de matrozen en soldaten zijn werkelijk het Winterpaleis binnengestormd, waar zich nu de Hermitage bevindt.

Na de Revolutie trokken duizenden mensen van het platteland naar de stad en kampeerden in de prachtige paleizen. Later werden de paleizen ont-eigend en veranderd in kantoren, musea en tehuisen of ook als zogenaamde *kommunalka* per kamer aan gezinnen uit St.-Petersburg toegewezen. Vroegere zes- tot achtkamerwoning

gen werden nu door meerdere families bewoond. Elk gezin kreeg een kamer; bad, keuken en toilet moesten worden gedeeld. Ook nu leven nog 25% van de Petersburgers in een *kommunalka*.

Door de Revolutie verloor de stad haar uitstraling echter niet. St.-Petersburg bezit de grootste oude binnenstad van Europa. Een stadskern met een groot oppervlak waar een industriemetropool omheen is gegroeid. En deze kern is tegenwoordig nog net zo intact als in het jaar 1917.

De noordelijkste grote stad

De kunsthoofdstad van Rusland verandert, maar heeft haar bijzonderheden weten te behouden. Daarbij hoort de afkeer van Petersburgers van Moskou, hun arrogantie en snobisme. De gekrenkte trots van de vroegere hoofdstad maakt de Petersburgers tot snobs. En niet geheel zonder reden, want St.-Petersburg is een stad van superlatieven. De noordelijkste miljoenenstad, de jongste Europese grote stad, de stad met de meeste bruggen, met het meest romantische duel (Pushkin) en de meeste revoluties.

Witte Nachten

En er zijn de 'Witte Nachten'. Witte Nachten, dat betekent licht. Minstens 20 uur per dag licht. Een surreëel licht, dat Alexandre Dumas met de 'iriserende glinstering van een opaal' vergeleek. Een bleke nachtelijke lichtheid. De stad wacht op de eindeloze winter, danst en feest. Het volk flaneert. De Petersburgers zijn in deze tijd constant op de been. De theaters lokken met premières, in de jazzclubs klinkt tot 's ochtends vroeg de blues en de straatverlichting is tijdens de Witte Nachten uitgeschakeld. De paleizen met hun portieken en zuilen verliezen in dit licht hun ruimtelijkheid en worden façades in een reusachtig theaterdecor. Het

De openstaande Paleisbrug is tijdens de Witte Nachten een ontmoetingspunt

perspectief van de straten, rivieren, kanalen is veranderd, de ruimtelijke diepte is in de nevelslierten opgelost. En als dan 's nachts tussen 2 en 3 uur de bruggen over de Neva langzaam opengaan en de paleizen in het zilveren water weerspiegeld staan, dan heeft deze stad iets spookachtigs.

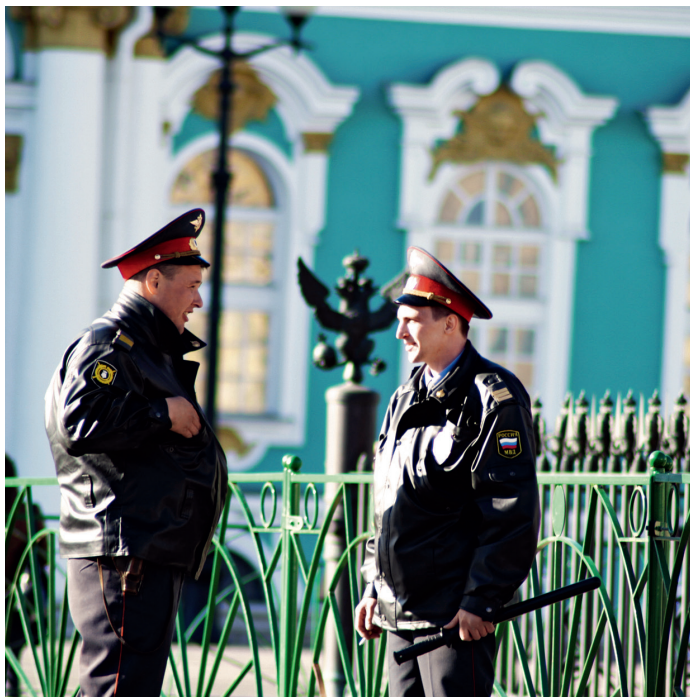
De heerlijke zomermaanden zijn elk jaar weer een beloning voor de inwoners van St.-Petersburg, omdat zij de koude en natte winter verdragen hebben. In deze tijd is de gastvrijheid van de Russen het beste te merken. Deze is legendarisch, groot, spontaan, ongedwongen en een vaste gewoonte. Geen keuken of woonkamer is te smal, geen tafel is te klein om met lekkernijen vol gezet te worden, genoeg voor verschillende dagen. Daarbij wordt de gast niet met rust gelaten, maar steeds

weer uitgenodigd om te eten en te drinken.

St.-Petersburg als economische zone

Terwijl Moskou vanaf 1990 is opgebloeid, verslechterde de situatie van St.-Petersburg in deze periode zinderogen. De bevolking verarmde en de mafia beschouwde St.-Petersburg als haar hoofdstad. Dit veranderde radicaal met het aantreden van Vladimir Putin in het jaar 2000.

Sindsdien is St.-Petersburg in snel tempo aan de vrijemarkteconomie gaan deelnemen. Staatsbedrijven werden in naamloze vennootschappen veranderd, onroerend goed werd verkocht, grond werd verpacht, banken opgericht. In de sovjetijd waren er maar zes staatsbanken. Nu zijn er meer dan

Ook dit is typisch St.-Petersburg: veel politie op straat

tweehonderd particuliere banken. Deze nieuwe ontwikkeling is ook aan de buitenkant zichtbaar. Overal wordt gebouwd en gerestaureerd. In 2002 werd Rusland officieel erkend als land met een vrijemarkteconomie. Maar nog steeds leven de meeste Petersburgers in een grote onzekerheid. Weliswaar bezitten veel gezinnen een auto, een televisie en een videorecorder, maar de staat betaalt zijn werknemers zeer lage lonen. De meesten kunnen alleen rondkomen als zij een tweede of zelfs derde baan erbij nemen.

In het straatbeeld vallen de grote tegenstellingen tussen arm en rijk op. Terwijl steeds meer dure limousines over de Nevsky rijden, leiden veel mensen hier ondertussen een miserabel

bestaan, en moeten leven van bedelen op de metrostations, treinstations en voor kerken en winkels. De grote verliezers in het postcommunistische Rusland zijn zonder meer de bejaarden. In de laatste jaren heeft zich weliswaar een middenklasse gevormd – en dat zijn vooral goed opgeleide jonge mensen, die Engels kunnen spreken en met een inkomen dat ver boven het gemiddelde inkomen van € 300 ligt – maar ongeveer 25% van de Petersburgers leven volgens officiële statistieken onder het bestaanminimum van ongeveer € 150 per maand. De aanpassing aan de westerse verhoudingen zal zeker nog enige tijd duren, tot ook de prijs van levensmiddelen in de winkels een westerse niveau heeft bereikt.

Maar ook een jonge generatie heeft een kans gekregen, een hele nieuwe groep, die in de laatste jaren ongelooflijk carrière heeft kunnen maken. Zij zijn elitair, rijk en zeker van hun zaak. Deze maatschappelijke klimmers streven met veel energie naar een westerse levensstijl en zoeken stabiliteit en zekerheid.

Milieu

De leefomgeving van de Petersburgers is niet optimaal: het drinkwatersysteem is overbelast en daardoor onsmakelijk. Het fijnstofgehalte van de lucht ligt boven de grenswaarden, en zeker 80% van de luchtvervuiling wordt door het autoverkeer veroorzaakt. Met de levensstandaard is ook het consumeren gestegen. De grote natuurliefde van de Russen heeft er tot nu toe niet toe geleid dat een actieve milieupolitiek wordt gevoerd. Maar vooral de jongere, goedopgeleide generatie interesseert zich steeds meer voor milieuproblemen en natuurbescherming. Sinds 1989 is Greenpeace in Rusland actief, met steeds meer succes.

Het wapen van St.-Petersburg

Vlag en wapen

Na de instorting van de Sovjet-Unie keerde Rusland terug naar de witblauw-rode vlag uit de tijd van Peter de Grote. Het stadswapen van St.-Petersburg bestaat sinds 1729: twee gekruiste ankers op een rode achtergrond. In het midden de gouden scepter met tweekoppige adelaar.

Feiten en cijfers

Ligging en grootte: de stad ligt aan de monding van de Neva aan de Finse Golf in het noorden van Rusland op 60 ° noorderbreedte en 30 ° oosterlengte. St.-Petersburg is de noordelijkste miljoenenstad ter wereld. Het stadsgebied ligt maar 3-10 m boven de zeespiegel en heeft een oppervlakte van 600 km², daarvan is 58 km² water, want St.-Petersburg is op 44 eilanden gebouwd en heeft 68 kanalen en rivieren met een gezamenlijke lengte van 165 km, waarover ongeveer 600 bruggen zijn gebouwd.

Bevolking: met ca. 5 miljoen inwoners is St.-Petersburg de tweede grootste stad van Rusland. Meer dan een vijfde van de inwoners heeft de pensioengerechtigde leeftijd. Naast 90% Russen leven in de stad 3% Oekraïners, 2% Joden, 2% Wit-Russen en 1% Tataren. De resterende 2% bestaat uit verschillende nationaliteiten.

Economie: Scheepsbouw, machinebouw, elektroindustrie, kleding-, voedingsmiddelen- en bouwmaterialenindustrie en de grote zee- en vloedhaven maken St.-Petersburg na Moskou tot het tweede belangrijkste economische centrum. De financiële crisis van 2008/2009 remde de economie in St.-Petersburg af, net als in de rest van het land, en deze herstelt zich langzaam zoals verwacht.

Geschiedenis, heden, toekomst

De stichting van de stad tijdens Peter de Grote

In 1696 werd de 24-jarige Peter tot alleenheerser gekroond. Met de aanleg van de 'verzonnen stad', zoals Dostoyevsky St.-Petersburg later noemde, werd op 16 mei 1703 begonnen. Na de succesvol verlopen campagne om toegang tot de Oostzee te verkrijgen wilde Peter de stad aan de uiterste rand van zijn reusachtige rijk stichten: metro-pool en tegelijk haven van de Russische vloot, bolwerk tegen Zweden en noordelijke vesting van het rijk. In 1712 werd de hoofdstad van Moskou naar St.-Petersburg verlegd. Toen Peter in 1725 stierf, telde de nieuwe residentie al meer dan 70.000 inwoners.

De heerschappij van de vrouwen

Men zegt dat Rusland onder Peter de techniek, onder Elizabeth de manieren en onder Catharina de Grote de gewoontes van West-Europa heeft geleerd. Elizabeth, Peters dochter, die het land 20 jaar regeerde, spendeerde weliswaar een ongelooflijke hoeveelheid geld uit de staatskas aan haar projecten, maar liet St.-Petersburg achter met de mooiste bouwwerken van de barok. Catharina, geboren als Duitse prinses Von Anhalt-Zerbst, dwong haar man Peter III (de kleinzoon van Peter de Grote) tot troonsafstand. Haar regeringstijd duurde 34 jaar en was van blijvende invloed op de vorming van Rusland en van St.-Petersburg. Absolute macht, mateloze extravagantie van de adel en uitbreiding van het lijfeigenschap waren de kenmerken van haar regering. Aan de andere kant genoot zij van haar rol als verlicht vorstin. Zij verleende de stad

grootstedelijke elegantie, en haalde de beste Italiaanse architecten naar het hof.

De laatste tsaar

De laatste tsaar Nicolaas II (1894-1917) was slecht toeberust voor zijn regeringstaak. Hij droomde van een rustig leven met zijn gezin. De nederlaag van Rusland in de Russisch-Japanse Oorlog (1904/05) speelde een belangrijke rol bij de eerste burgelijk-democratische revolutie van 1905. Tegen de belastingen van de Eerste Wereldoorlog was het keizerrijk niet meer opgewassen. De Revolutie van 1917 begon minder om politieke beweegredenen dan om hongersnood en de wens naar vrede. De troon van de tsaren was in de massa-opstanden die volgden niet meer te redden.

De sovjettijd

De eerste massale opstanden van 1917 tegen de oorlog veegden de tsaar letterlijk weg. In oktober 1917 veroverden de bolsheviks onder leiding van Lenin de massa's en de stad. De Sovjet-Unie werd gesticht.

In 1918 werd Moskou weer hoofdstad, en de tsarenfamilie werd vermoord. Na Lenins dood in 1924 werd de stad aan de Neva tot Leningrad herdoopt. Een periode van stagnatie begon, maar het zwartste hoofdstuk uit de geschiedenis van Leningrad werd geschreven door de Duitsers. Tijdens de 900 dagen durende blokkade in de Tweede Wereldoorlog stierven ongeveer 1 miljoen van de toen 3 miljoen inwoners tellende stad van hongersnood en ontberingen. Hitler wilde St.-Petersburg vernietigen.

Het einde van de Sovjet-Unie

De postsovjettijd, die dankzij de *perestroika* van Mikhail Gorbachov in 1991 begon, maakte radicale veranderingen mogelijk en de stad kreeg haar oude naam terug. In 1991 werd de Sovjet-Unie ontbonden en de GOS opgericht. Boris Yeltsin werd de eerste president van het nieuwe Rusland. In zijn regeerperiode begon een wilde tijd van kapitalisme: inflatie en een staatsgreep verontrustten de bevolking, staatsbedrijven werden geprivatiseerd. Profiteurs waren jonge ondernemers, de zogenaamde oligarchen. Pas na het aftreden van Yeltsin en de verkiezing van de voormalige KGB'er Vladimir Putin in 2000 stabiliseerde het land weer.

Vandaag en morgen

Deze Petersburger regeerde Rusland acht jaar en onderstreepte zijn westerse koers symbolisch door zich in te zetten voor St.-Petersburg. Hij beschermde de noordelijke metropool voor verder verval en verhoogde de status van de mooiste stad van het land. Niet alleen

bevoorrechte hij zijn geboortestad, door haar als toneel voor politieke bijeenkomsten te kiezen – zoals de G8-top in 2006 – maar ook werd en wordt er op alle hoeken gerestaureerd. achtduizend gebouwen vallen onder monumentenzorg, waarvan vierhonderd paleizen.

Putin is omstreden. De oorlog tegen Tsjetsjenië, overdreven patriotisme en een beperking van de persvrijheid zijn de belangrijkste kritiekpunten. Het politieke en economische leven lijkt zich geheel aan de korte teugels van het Kremlin af te spelen, maar Putin heeft zonder twijfel verschillende veranderingen doorgezet. De beurs stijgt, de staatsfinanciën staan in de plus en de mogelijkheden lijken grenzenloos.

Met de keuze in 2008 van Dmitry Medvedev tot president, werd Putin minister-president. En ook Medvedev komt uit St.-Petersburg. En zo zullen de verregaande veranderingen verdergaan, veel verder dan alleen renoveren en restaureren. Het 'Venster naar het Westen' staat wijd open in deze tot leven gewekte stad.

Vanaf het Senaatsplein heeft Peter de Grote zijn stad nog steeds goed in het vizier

Praktische informatie

Reizen naar St.-Petersburg

Met het vliegtuig

Er zijn alleen vanaf Amsterdam en Brussel rechtstreekse vluchten naar St.-Petersburg (zie hiervoor www.klm.nl, www.aeroflot.com, www.schiphol.nl e.a.). Momenteel zijn er vanuit de Benelux geen 'prijsvouchers' met diensten op Rusland tegen aantrekkelijke prijzen.

Het vliegveld Pulkovo ligt 17 km ten zuidwesten van de stad (terminal 2, informatie, tel. 704 34 44, (www.pulkovoairport.ru/eng ► kaart 3). De meeste internationale vluchten komen aan en vertrekken van terminal 2. Binnenlandse vluchten en vluchten uit voormalige sovjetlanden gebruiken terminal 1.

Voor vervoer naar de stad kunt u vanaf terminal 2 bus 13 nemen, vanaf terminal 1 bus 39, die naar het metrostation Moskovskaya rijden. De bussen (21 roebel) vertrekken elke 12-20 min. van 5.30-1.30 uur. Veel hotels bieden tegen betaling een afhaalservice aan. Het is ook mogelijk bij de taxicentrale in de hal een taxi te bestellen (naar het centrum ongeveer € 30; reistijd 30-40 min.).

Met de trein

De trein naar St.-Petersburg gaat over Berlijn en Warschau via de Baltische staten maar het Vitebsky vokzal of het Ladzohky vokzal (► G/H 7). Inlichtingen over internationale treinen vindt u op www.ns.nl of www.treinwinkel.nl.

Tussen Moskou en St.-Petersburg rijdt een sneltrein, die deze afstand in 5 uur aflegt en op het Moskovsky vokzal (Moskou Station) aankomt (► J 6).

Met de auto

Het is af te raden met de auto van West-Europa door Polen naar Rusland te reizen. De wegen zijn slecht en de wachttijden aan de grenzen lang.

Als u toch met de auto wilt gaan, kunt u het beste met **Finnlines** (www.finnlines.com) van het Noord-Duitse Travemünde naar Helsinki oversteken en daarvandaan Rusland binnengaan.

Douane

Als onderdaan van een lidstaat van de EU kunt u volstaan met een paspoort (geen identiteitskaart!) dat nog drie maanden na inreisdatum geldig moet zijn. Daarnaast moet u beschikken over een toeristenvisum (30 dagen geldig), dat u moet aanvragen bij het consulaat van de Russische Federatie in Den Haag, resp. Brussel (zie: 'Diplomatieke vertegenwoordigingen' hierboven). Eventueel kunt u dit laten doen door een visumbureau (tegen bemiddelingskosten) of een reisbureau (in dat geval zijn de kosten van het visum doorgaans inbegrepen in de prijs van het arrangement). Het is raadzaam dat minstens drie weken voor vertrek te doen. Inlichtingen over de procedure vindt u op de websites van de ambassades. Als u individueel reist en niet beschikt over vouchers voor uw onderdak, moet u zich binnen drie dagen melden bij de immigratiedienst OVIR; de receptie van uw hotel kan dat voor u regelen. Reist u met een vooraf geboekt arrangement (al dan niet in een groep), dan is die aanmelding al bij de boeking voor u geregeld door de touroperator.

Er zijn weinig beperkingen wat in- en uitvoer betreft. Het in- en uitvoeren van Russisch geld is verboden; u moet ter plaatse wisselen. Bij invoer van zeer grote bedragen westers geld moet u aangifte doen. Uitvoer is onbeperkt; er zijn alleen restricties voor wat betreft alcoholische dranken, rookwaren en kostbare souvenirs. Het uitvoeren van kunstvoorwerpen en religieuze objecten is slechts toegestaan met toestemming van de overheid (de verkoper van het goed kan u daarover inlichten).

Reizen in St.-Petersburg

Met de metro

Het snelste vervoersmiddel is de metro. Deze rijdt met vijf lijnen tussen 5.45 en 1 uur met korte intervallen en stopt op 57 stations. Bij de ingang van de metro koopt u een muntje (20 roebel per stuk), die u bij het poortje inwerpt. Daarna gaat de het poortje open. De ingangen zijn met вход, uitgangen met выход aangegeven, en als u wilt overstappen moet u de borden переход volgen.

Met bus en trolleybus

Trolleybussen (TrBus) zijn bussen met een bovenleiding, die langzaam door het centrum bewegen. Bussen en trolleybussen rijden van 5.20 tot 1 uur 's nachts. Buskaartjes zijn te koop op metrostations of bij de conducteur in blokjes van 10 (kaartenboekje: 18 roebel). In de bus moeten de kaartjes afgestempeld worden. Als de bus te vol is om dat zelf te doen kunt u uw kaartje aan uw buurman geven, die het door zal geven. Uiteindelijk krijgt u uw kaartje afgestempeld terug.

Met de tram

Er rijden nog maar een paar trams door het centrum. Hier zijn dezelfde kaartjes als voor bus en trolleybus geldig.

Met de elektriska

Deze voorstadstrein vertrekt vanaf verschillende stations en gaat naar de dachdorpen en de voormalige zomerpaleizen van de tsaren buiten de stad. Vanaf het Vitebsky vokzal rijden treinen naar Pavlovsk en Tsarskoye Selo. Vanaf het Baltysky vokzal (Baltisch Station) vertrekken de treinen in de richting van Peterhof, Gatchina en Lomonosov.

Met de taxi

Als u een officiële taxi aanhoudt, betekent dat nog niet dat deze u meeneemt. U moet eerst onderhandelen: over de prijs, en als de chauffeur uw richting niet op wil, dan neemt hij u niet mee. De taxi's bij hotels rijden alleen voor extra hoge prijzen. Daarom is het beter ergens anders een taxi aan te houden!

Taxi bestellen: tel. 600 00 00, 700 00 00, **Yellow Taxi** tel. 600 88 88, www.peterburg.nyt.ru, **Vrouwen rijden vrouwen:** Ladybird tel. 900 05 04, www.ladybird-taxi.ru.

Chastniki: behalve officiële taxi's rijden er ook privéchauffeurs; het is normaal met een handgebaar gewoon een auto aan te houden. U noemt het reisdoel, stelt een prijs voor (vooraf!). Alleen instappen als de chauffeur alleen in de auto zit en als u een beetje Russisch spreekt.

Huurauto's

Met een huurauto door de stad rijden is niet zo eenvoudig als het lijkt. Het is beter een auto met chauffeur te huren. Dat voorkomt veel ergernis en discussies met de verkeerspolitie. Wie het toch wil wagen: de meeste hotels kunnen u helpen bij de verhuur. De meeste internationale aanbieders hebben een balie op het vliegveld Pulkovo.

Praktische informatie

Boottochten

Bij de bruggen van de Nevsky ziet u aanlegsteigers voor de rondvaartboten over de Fontanka, de Moyka en het Griboyedovkanaal. De tochten duren 1 tot 2 uur, maar let op: de gidsen spreken vaak alleen Russisch. Wie individueel wil gaan varen (wel erg duur), kan door een hotel een tour laten organiseren of via Neptun, www.neptun-boat.ru.

Stadsrondritten

Bij hotels of bij de conciërge kunt u excursies en stad rondritten bestellen.

Stadsrondrit met de bus: iedere 30 minuten vertrekt vanaf het winkelcentrum Gostiny dvor op de hoek van Nevsky prospekt en ul. Dumska-ya (► kaart 2, H 6) een bus. De rondrit duurt anderhalf uur, en u rijdt langs de belangrijkste bezienswaardigheden. De uitleg is in het Russisch.

Balt Express: ■ kaart 1, J 6, ul. Vosstanya 6, tel. 327 08 81, www.betours.spb.ru, M: Mayakovskaya/ploshchad Vosstanya. Hier worden rondleidingen en excursies voor individuele toeristen georganiseerd, ook in het aanbod zitten vis- en jaagexpedities.

Oost-West-Service: ■ kaart 1, J 6, Nevsky pr. 100 (op de binnenplaats), tel. 327 34 16, www.ostwest.com, M: Mayakovskaya/ploshchad Vosstanya, ma.-vr. 10-18 uur. Dit servicebureau organiseert rondleidingen, maar biedt ook hulp bij visumaanvragen en logies, en regelt excursies en theatertickets.

Peter's Walking Tours: tel. 943 12 29, www.peterswalk.com. Tochten door de stad op een heel andere manier – weg van de platgetreden toeristenpaden en met een thema. Bijvoorbeeld in het spoor van de geheime dienst, van de Rode Oktober, van de Jugendstil, maar ook een fietstocht op zondagochtend. De prijs bedraagt voor ca. drie uur 15 euro, maar is goed besteed.

Privé rondleidingen: tel. 007 911 967 24 83, www.petersburg-hautnah.com. De jonge Rus Sergey Marchukov heeft in Duitsland gestudeerd en biedt privé rondleidingen door de stad aan: 7-8 uur, naar keus te voet, met de auto of de bus, vanaf € 39/p.p. Reserveren noodzakelijk.

Uitzichtpunten

Het mooiste uitzicht over de stad heet u vanaf de Strelka, de punt van het Vasilyeiland (► kaart 1, F 5). Over de Neva kijkt u naar het Hazeneiland met de Petrus- en Paulusvesting en naar de Grote Zijde met de Hermitage en de aangrenzende paleizen aan de overkant. De beste blik over de daken van de stad heeft u vanaf de Isaaskathedraal (► kaart 1, F 6).

Diplomatieke vertegenwoordigingen

In Nederland

Ambassade van de Russische Federatie
Andries Bickerweg 2, 2517 JP Den Haag
tel. (070) 346 788 88 en 345 13 00
fax (070) 361 79 60
ambrus@euronet.nl
www.netherlands.mid.ru

Consulaat (aanvragen visum)

Scheveningseweg 2, 2517 KT Den Haag
tel. (070) 364 64 73 en 364 07 80 (ma.-vr. 9-12 uur)
infocon@euronet.nl
www.ambru.nl
aanvragen visum ma.-vr. 10-12 uur, afhalen visum 12-13 uur

In België

Ambassade van de Russische Federatie in België

De Frélaan 66, 1180 Brussel
tel. (02) 374 34 00
fax (02) 374 26 13
www.belgium.mid.ru

In St.-Petersburg

Consulaat-generaal van Nederland in St.-Petersburg

Molka nabrezhnaya 11, 191186 St.-Petersburg
 tel. (+7) 812 334 02 00
 fax (+7) 812 334 02 25
 pet@minbuza.nl
 www.nlcg.spb.ru
 open: ma.-vr. 9-12.30 en 13-17 uur

Consulaat-generaal van België in St.-Petersburg

Sapierny Pr, 11, St.-Petersburg
 tel. (+7) 812 5795791
 fax (+7) 812 5799501
 tel. (+7) 911 7625662: noodnummer buiten de openingsuren
 SaintPetersburg@diplobel.fed.be
 www.diplomatie.be/saint-petersburg.nl (Nederlands)
 open: ma.-vr. 9-13 en 14-17.30 uur

Feestdagen

- 1 januari:** Nieuwjaar
7 januari: Russisch-orthodox kerstfeest
23 februari: voorheen 'Dag van het Leger', door Putin 'Dag van de Man' gemaakt
8 maart: Internationale Vrouwendag
Pasen: twee weken na het westerse paasfeest
1/2 mei: Dag van de Arbeid/Voorjaarsfeest
9 mei: Dag van de Overwinning
12 juni: Onafhankelijkheidsdag
4 november: Dag van de nationale Eenheid (ter herinnering aan de bevrijding van Moskou van de Poolse bezetting in 1612)
12 december: Dag van de Grondwet
31 december: Oudjaarsavond, met kerstboom en cadeautjes

Feesten en festivals

Nieuwjaar en kerstfeest: vanaf nieuw-

jaar en de kerstdagen (6-7 jan.) tot het orthodoxe nieuwjaar (13 jan.) is de stad in een feeststemming. In veel bedrijven wordt niet gewerkt, enkele musea zijn gesloten en de theaters hebben een aangepast programma.

'**Verdrrijving van de winter**' of '**Boterweek**': eind feb./begin maart, acht weken voor Pasen. Er worden ritten met de troika gemaakt, er zijn folkloristische carnavalsoptochten, en in veel restaurants worden blinimaaltijden aangeboden. Hierna begint de vastentijd.

Balletfestival: midden maart in het Mariinskytheater (zie blz. 54).

Paasfeest: maart of april. Het belangrijkste feest van de orthodoxe kerk, meestal een paar weken na het westerse paasfeest. Net als met het kerstfeest urenlange missen met prachtige koormuziek in de nacht voor Pasen. Op paasdag wachten de gelovigen voor de kerk met brood en paaseieren op de zege van de pope. Traditiegetrouwe Russen brengen de gezegende eieren dan naar de graven van familieleden.
Dag van het Voorjaar/Dag van de Overwinning: de dagen tussen 1 mei (Dag van het Voorjaar en van de Arbeid) en 10 mei staan te boek als feestdagen, want op 9 mei wordt de Dag van de Overwinning gevierd. Op het Paleisplein vinden militaire parades plaats en bij de Petrus- en Paulusvesting wordt 's avonds een groot vuurwerk afgestoken.

Komkommervisfestival: in het tweede weekend van mei draait in de Petrus- en Paulusvesting alles om de spiering, die hier dan gebakken wordt.

Geboortedag van St.-Petersburg: laatste zondag in mei. Scheepsparade op de Neva, in de hele stad straatfeesten en muziek.

Baltic House: eind mei, www.baltic.house.spb.ru. Internationaal theaterfestival.

Praktische informatie

'Russisch Davos': weekend van 1 juni. Internationaal economisch forum.

'Sterren van de Witte Nachten': midden mei-midden juli. Cultuurfestival van het Mariinskytheater (zie blz. 54) met ballet- en theateropvoeringen en concerten.

Ruslanddag: 12 juni. Nationale feestdag met vuurwerk!

Festival of Festivals: eind juni, www.filmfest.ru. Het ministerie van Cultuur en de Lenfilm Studio's organiseren elk jaar dit filmfestival.

Jazzfestival: juni, www.jazz-hall.spb.ru.

Internationaal festival voor oude muziek: september, www.earlymusic.ru. Barokmuziek uit Rusland, Europa en muziek uit Azië.

'Russische Winter': ongeveer van 25 dec tot 5 jan. Folklore, troikasledetochten, ijssculpturenpark en diverse muziekopvoeringen op verschillende locaties.

Fooi

Een fooi van 10-15% is in restaurants gebruikelijk. Ook de garderobejuf-frouw of -meneer – meestal gepensioneerd – in restaurants en theaters zijn blij met een kleine fooi.

Geld

De Russische munt is de *roebel*: 100 roebel = € 2,15. Er zijn biljetten van 10, 20, 50, 100, 500, 1000, en munten van 1, 2, 5 roebel. Een roebel is 100 *kopeken* (munten van 1, 5, 10 en 50). Geldautomaten zijn in de binnenstad overal te vinden. Creditcards worden (haast) overal geaccepteerd.

Gezondheid

De medische zorg in Rusland staat op een hoog peil, maar de afhandeling van het bezoek aan een arts of ziekenhuis kan door bureaucratische rompslomp tot wanhoop leiden. Medische hulp is niet gratis, dus u moet in het bezit zijn van een European Health Insurance Card (EHIC) om naar behoren te worden geholpen en later de kosten bij uw zorgverzekeraar te kunnen declareren. Artsen spreken vaak een vreemde taal, verpleegkundigen bijna nooit.

U kunt gebruikmaken van enkele internationaal georiënteerde ziekenhuizen en medische centra, waar voornamelijk 'expats' komen; daar spreekt men meestal wel Engels:

American Medical Clinic: nab. reki Moyki 78, tel. 740 20 90, www.amclinic.ru, M: Sadovaya. Poliklinische, ook

Veiligheid en noodgevallen

In St.-Petersburg moet u rekening houden met straatcriminaliteit, vooral in de buurt van toeristische attracties en nog meer op de Nevsky prospekt en in de metro. Let op als u benaderd wordt door twee of drie zogenaamde souvenirverkopers. De website van het (Nederlandse) consulaat-generaal in St.-Petersburg (www.nlcg.spb.ru) geeft uitgebreid informatie over hulp bij noodgevallen.

Donkere buurten aan de rand van stad kunt u beter mijden. Taxi's moet u niet met onbekenden delen. Bovendien moet u waardevolle bezittingen goed opbergen en niet laten zien!

Belangrijke alarmnummers: politie 02, brandweer 01, medische hulp 03

Verlies van creditcard: 810 31 116 116

tandartsen, 24-uursservice. De artsen spreken Engels.

Medem International Clinic: ul. Marata 6, tel. 336 33 33, www.medem.ru, M: Mayakovskaya, dagelijks 24 uur. Poliklinische verzorging, 30 bedden, laboratorium en tandartsen.

Apotheek: Petroform, Nevsky pr. 22/24, tel. 314 54 01, M: Nevsky prospekt/Gostiny dvor.

Water: het leidingwater in St.-Petersburg is niet van drinkwaterkwaliteit en kan alleen gekookt gedronken worden.

Informatie

Stedelijk toeristenburo: ul. Sadovaya 14/52, tel. 310 28 22 en Dvortsovaya pl. 12, tel. 982 82 53, ma.-vr. 10-19, za. 10-18 uur, **Tourist Help Line:** tel. 300 33 33 of 03 33, www.ispb.info, www.visit-petersburg.com, M: Nevsky prospekt/Gostiny dvor.

Internet

www.st-petersburg.ru: de officiële website van het stadsbestuur van St.-Petersburg in het Russisch en Engels: inwoneraantallen, stadswijken, investeringen en nog veel meer. Met een zeer goede plattegrond waar u ieder huis in St.-Petersburg op vindt.

Het startportaal **rusland.startpagina.nl** helpt u op weg naar een aantal (dikwijls commerciële) sites. Onderstaande sites zijn Engels, maar zeer bruikbaar:

eng.cathedral.ru (over de grote kathedralen)

petersburgcity.com/for-tourists (algemene info)

www.encyspb.ru/en (de 'encyclopedie van St. Petersburg')

www.inyourpocket.com/russia (minigids online)

www.jewishpetersburg.ru (over de joodse gemeenschap)

www.other.spb.ru (het 'alternatieve' St.-Petersburg)

www.russianmuseums.info (bijna alle Russische musea)

www.russlandinfo.de (in het Duits, algemene info)

www.themoscowtimes.com (site van de Engelstalige krant The Moscow Times, opgericht door de Nederlander Derk Sauer)

Kinderen

Naar buiten

Een stad als St.-Petersburg is voor en met kinderen een spannende aangelegenheid, die niet direct is aan te bevelen. Als u toch met kinderen naar de stad aan de Neva reist, hierbij een paar tips om de tijd leuk te besteden:

In de zomer is natuurlijk een boottocht op de Neva, over de kanalen of een tocht met de draagvleugelboot naar Peterhof (mei-sept.) een bijzonder uitje. Ook de andere paleizen in de omgeving van de stad met hun grote parken zijn zeer geschikt voor een bezoek met kinderen. In de winter kunt u op de eilanden in het noorden van de stad schaatsen; deze zijn daar ook te huur.

Het hele jaar door is het '**Kinderpark**' (► kaart 1, J/K 4/5, Kirochnaya ul. 50, M: Chernyshevskaya) een geliefd doel. De grote tuin rondom het Taurisch Paleis biedt draaimolens, speeltuinen en in de winter op het grote meer een ijsvlakte.

Op het Kruseiland is een groot familiepretpark (**Divo ostrov** ■, kaart 1, D2, Krestovsky pr. 21, www.divo-ostrov.ru, ma.-vr. 12-19, za., zo. 11-21 uur (alleen in de zomer), Kruseiland, M: Krestovsky ostrov). Op dit 'Wondereiland' zijn achtbanen, botsautootjes, een 180°-bioscoop, een reuzenrad, draaimolens, een meer met bootjes en nog veel meer ...

Bij de ingang koopt u armbanden (ongeveer € 10), waarmee u de attracties in kunt.

Praktische informatie

Een leuke ervaring voor kinderen is ook het **Oceanarium** (kaart 1, H 7, ul. Marata 86, www.planeta-neptun.ru, M: Pushkinskaya, dag. 10-21 uur). In een glazen tunnel van 35 m lang kunt u haaien bekijken en in 32 aquaria zwemmen waterbewoners uit alle delen van de wereld.

Musea

Bij slecht en koud weer kunt u kiezen uit veel interessante musea om de tijd binnen door te brengen. Bijzonder leuk voor kinderen zijn:

Poppenmuseum (Kukolny muzey): ► D 4, Kamskaya ul. 8, www.russian.dolls.ru, M: Vasileostrovskaya, di.-zo. 10-18 uur. Poppen in alle vormen en uit alle tijden. Ook verkoop van poppen.

Circusmuseum: zie blz. 112

Zoologisch Museum: zie blz. 57

Theater

Alle kinderen houden natuurlijk van het **Circus** (zie blz. 112), maar St.-Petersburg heeft ook in de theaters voor de kleintjes veel cultuur te bieden. Zoals een ballet in het **Mariinskytheater** (zie blz. 54) of in het **Mikhailovskytheater** (zie blz. 110). Voor oudere kinderen kan ook de **Music Hall** (Myuzikholl, ► kaart 2, G 4, Alexanderpark 4, tel. 232 92 01, www.musichall.spb.ru, M: Gorkovskaya) met haar muziek- en revueprogramma interessant zijn, of anders een theater dat een kinderprogramma aanbiedt:

Grote Poppentheater: ■ kaart 2, J 5, ul. Nekrasova 10, tel. 273 66 72, M: Mayakovskaya/ploshchad Vosstanya. Programma voor kinderen tussen de 3 en 10 jaar, maar ook voorstellingen voor volwassenen.

Marionettentheater: ■ kaart 2, H 6, Nevsky pr. 52, tel. 571 21 56, 310 58 79, www.demmeni.org, M: Nevsky prospekt/Gostiny dvor. Een repertoire van vijftien stukken, waaronder *Gullivers*

reizen De oude marionetten zijn erg mooi, zij zijn op internationale tentoonstellingen in Parijs en Warschau te zien geweest.

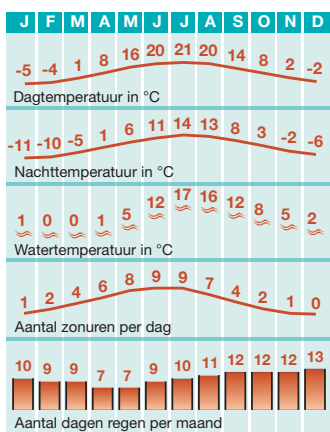
Klimaat en reisseizoen

De beste tijd om te reizen zijn de maanden mei, juni en juli. In de tijd van de Witte Nachten in juni als het maar een paar uur per nacht donker wordt, heerst een bijzondere sfeer. De Petersburgers genieten van het licht en de warmte. Met sneeuw kan de stad sprookjesachtig mooi zijn, maar het wordt in de winter pas om 10 uur licht en alweer vanaf 15 uur donker!

Vooral in de winter zijn warme kleding en stevige schoenen noodzakelijk. Met sneeuw en ijs – en dat kan in St.-Petersburg van november tot maart zijn – heeft u slipvrije zolen nodig, want de trottoirs worden niet geveegd.

De invloed van de Oostzee is in St.-Petersburg het hele jaar door voelbaar. Er is altijd een hoge luchtvochtigheid – meestal niet onder de 80%. Daarom beleeft u de temperatuur hier heel anders dan in Moskou. De kou voelt kou-

Het klimaat van St.-Petersburg

der aan en de zomerwarmte niet zo warm. Harde wind en veel regen komen het hele jaar voor.

Leestips

Jelle Brandt Corstius: Rusland voor gevorderden – berichten van een overlever, Amsterdam 2008. Impressies uit het Rusland van nu.

Orlando Figes: Natasja's dans – een culturele geschiedenis van Rusland, Utrecht 2005. Kunst en cultuur van Rusland.

Peter d'Hamecourt: St.-Petersburg – paradijs in het moeras, Mythes over een dramatisch wereldwonder, Schoorl 2008. Belangrijke momenten in het bestaan van St.-Petersburg, gezien door de ogen van de oud-correspondent van onder andere de NRC.

Vladimir Nabokov: Geheugen, spreek, Amsterdam 1986. In Nabokovs herinneringen komt alles weer tot leven: het voorrevolutionaire St.-Petersburg, dat hij als kind had meegemaakt, en het paradijs buiten de stad: het landhuis.

Openingstijden

Hoofdpostkantoor: Pochtamtskaya ul. 9, www.spbpost.ru, 24 uur geopend, M: Nevsky prospekt.

Winkels: de openingstijden van winkels zijn niet vastgelegd, maar in de regel zijn levensmiddelenwinkels en passages van ma.-za. 9-21, zo. 8-18 uur geopend. Modezaken gaan meestal om 10 of 11 uur open, andere winkels sluiten al om 19 uur.

Markten: ma.-za. 7-18, zo. 8-16 uur.

Reizen met een handicap

Voor rolstoelers is St.-Petersburg moeilijk begaanbaar. De trottoirs zitten vol oneffenheden en gaten en er zijn geen afritten naar de straat toe.

Roken

In Rusland is roken in openbare ruimtes nog niet verboden. In sommige restaurants zijn gescheiden gedeeltes voor rokers en niet-rokers. In de metro mag niet gerookt worden.

Sport en activiteiten

De banya – wellness op zijn Russisch

Een geliefd weekend- en ontspanningsritueel is de *banya*. Voor Rus- sen is dit meer als een badhuis – een soort geneesmiddel voor lijf en ziel en het beste middel tegen depressies. Een spreekwoord zegt het: 'Zonder banya zijn we allemaal verloren.'

Het bezoek aan een banya is een ritueel. De banya is een plek om te praten, maar ook voor bedrijfsbijeenkomsten of politieke onderhandelingen. De vochtige damp, die door een goed gedoseerde waterbegieting van gloeiende kolen omhoog stijgt, werkt weldadig op de longen en droogt niet zo uit als een Finse sauna. Het water wordt meestal met kruidenoliën vermengd. Met een tak van berkentwijgen, die het best in de eerste week na Pinksteren van berken met nog heel zachte blaadjes gesneden kan worden, maar ook met eiken- of jeneverbekken wordt het lichaam – vooral de rug – zachtjes geslagen.

Traditioneel bevinden de badhuizen zich aan een rivier of een meer, zodat u na het zweten direct in het water kunt springen of zich in de winter in de sneeuw kunt wentelen. Dit bestaat tegenwoordig alleen nog maar in dorpen. In de stad moet u zich met een waterbekken tevreden stellen.

Sinds de 17e eeuw worden de prijzen voor de openbare badhuizen door een decreet van de tsaar vastgesteld. Daarbij lette men erop dat de prijzen zo laag mogelijk bleven. Het St.-Petersburgse